

Exclusiv

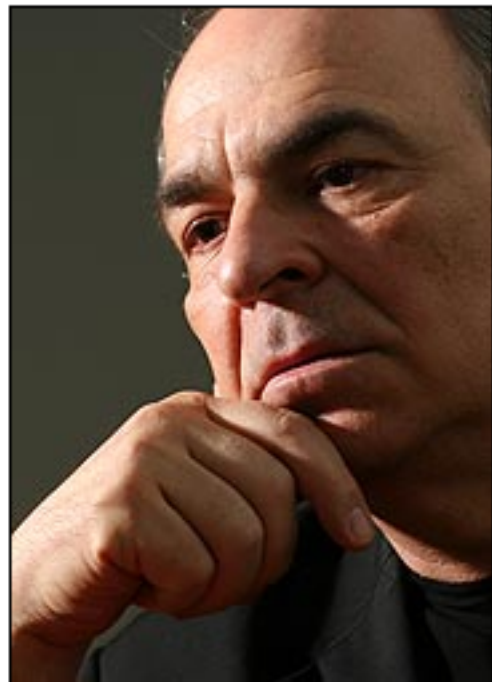
● Gabriel Liiceanu, despre cum s-a nascut Editura Humanitas

Cristian Teodorescu

Gabriel Liiceanu raspunde acuzatiilor ca ar fi preluat un fabulos patrimoniu al Editurii Politice, ca Humanitas ar avea datorii la stat.

Am ajuns la treaba cu esalonarea datoriilor Humanitas, cu "obligatiile restante catre bugetul de stat... Acolo e vorba de sume reale, nu inventate, si de site-ul Ministerului Finantelor.

Ajung imediat la toate astea. As vrea intii sa punem la punct povestea cu "imensul patrimoniu al Editurii Politice, cum se exprima cei de la "Ziua", de care in final, la privatizare, ar fi beneficiat Humanitas. Cind "mi s-a dat Editura Politica, sugerindu-se ca am primit plocon o comoara, mi s-au dat de fapt "grajdurile lui Augias", adica un loc unde era enorm de rinit si care, pina la urma, se cerea exorcizat. Andrei Plesu, care era ministrul Culturii in 1990, m-a intrebat daca vreau sa-l ajut sa restructureze Editura Politica, editura care publica documentele de partid si "Omagiile" dedicate lui Ceausescu. In locul ei, urma sa pun pe picioare o institutie de cultura care sa publice, dupa stiinta si priceperea mea si ale echipei pe care urma sa o formeze, marea cultura a lumii si a Romaniei, cenzurata vreme de peste patru decenii. Operatiunea semana, in prima instanta, cu aceea incredintata lui Horia Bernea, de transformare a Muzeului Partidului in Muzeul Taranului Roman. Cind am preluat in gestiune vechea editura, "imensul ei patrimoniu" era compus din citeva zeci de birouri (adica mese de scris), citeva zeci de scaune paradiute din lemn, citeva fotolii desfundate, citeva covoare murdare si tocite, citeva "fisete" metalice, citeva zeci de cuiere, o fata de masa rosie pentru sedintele de partid, o biblioteca compusa preponderent din operele lui Marx, Engels, Lenin si Ceausescu, precum si din toate documentele, traduse de-a lungul anilor, ale "partidelor comuniste fratesti".

Dar de ce aratau toate in halul asta?

Pentru ca nu mai fusesera schimbate de la infiintare, din 1953. Dar ascultati mai departe. Cind Editura Humanitas s-a privatizat, in februarie 1991, aportul fostei Edituri Politice, recte al statului, la noua Humanitas SRL a fost de 23,46% dintr-un capital de 6.500.000 de lei, adica 1.524.900 de lei. Ca sa ne dam seama ce insemna asta, transpunind in euro (ECU, pe atunci) la cursul mediu BNR din anul 1991 suma amintita, obtinem ca echivalent 17.365 de euro. Mentionez ca acest capital (al fostei Edituri Politice) a fost stabilit, asa cum era legal, in urma unei evaluari. Imi amintesc ca, nemaiavind ce lua in calcul, evaluatorii au tras in sus cit au putut de "valoarea" bibliotecii amintite. In concluzie, "imensul patrimoniu al Editurii Politice" preluat de Humanitas de astazi a constat in 17.300 de euro! Inutil sa va mai spun ca imi asum aceste cifre, ca ele sint verificabile si ca stau la dispozitia celor care vor sa se asigure de realitatea lor.

Cum vi se pare, domnule Teodorescu, comoara "fostei Edituri Politice" pe care huzureste Humanitasul? 17.000 de euro! Doua Dacii Logan de azi! Cu imbunatatiri. Aici intra "candelabrele" si "salile de marmura", pe marginea carora fabuleaza Vadim Tudor, aici intra "bunurile si conturile fostei Edituri Politice", pe marginea carora brodeaza ziaristii de la "Ziua". Va place cum se confectioneaza imaginea "patronului de la Humanitas"? Ce metode va sugereaza utilizarea acestor tehnici de mistificare?

Ei, tot pe alea de dinainte de 1990.

Dar ascultati mai departe. Din "imensul patrimoniu" mai facea parte si un "corp redactional" de 30 de persoane, dintre care 15 lucrau la departamentul "documente de partid", care nu stiau nici o limba straina si care isi petreceau o parte din program inregistrindu-se pe ascuns unii pe altii si turnindu-se apoi la Securitate. Este primul lucru pe care l-am aflat cind am pus piciorul acolo - si chiar de la ei -, evident de asta data venind sa se toarne unii pe altii la mine... Mi-a trebuit aproape un an pina sa pun pe picioare o noua echipa. Celor mai multi dintre cei vechi a trebuit sa le gasesc de lucru. Aveau familii de hranit si poate ca nu era nici vina lor, integral, ca isi formasera, intr-o lume pocita, acele reflexe conditionate mizerabile de supravietuire. Iar eu nu voiam in nici un caz sa seman cu cei care, in 1948, ne-au aruncat parintii si bunicii in strada.

Precizez ca sediul de la Casa Scintei, devenita peste noapte Casa Presei Libere, nu apartinea Editurii Politice, dupa cum nu apartine nici Editurii Humanitas, ci este unul inchiriat. Nu pot sa va spun cum arata cind l-am luat in primire. Din fiecare centimetru razbea tristetea stalinista a cladirii. Nu pot sa va spun cit rau psihic inducea cladirea asta in cei care o locuiau. Schimbarea imaginii sediului a fost totodata o operatie de exorcizare. In acest sediu care nu ne apartine am facut pina acum investitii de reamenajare de circa 100.000 de euro. Va invit sa-l vedeti cum arata si sa-l comparati cu cele de la alte etaje ale cladirii.

Va asigur ca daca infiintam de la bun inceput, singur, o editura, si nu aveam de tras dupa mine mostenirea nefasta a Editurii Politice, eram astazi, din toate punctele de vedere, mult mai departe. Dar pe atunci aveam proiecte simbolice de tip "pasarea Phoenix". Ideea privatizarii unei institutii de stat nu s-a nascut dintr-un calcul de "capatuiala", ci ea facea parte deopotrivă dintr-un asemenea proiect si se nastea din dorinta de a contribui cit mai rapid la crearea unei pietre culturale libere. Timp de 15 ani, editura a reinvestit integral profitul in dezvoltare, iar primele dividende au fost distribuite abia in 2005.

Iar acum ajungem la povestea cu esalonarile solicitate de Humanitas in 2000 Ministerului Finantelor.

Holul Editurii Humanitas in 2005

Holul Editurii Politice in 1990

Statul a avut de cistigat sume considerabile de pe urma esalonarii

Sint curios ce o sa-mi spuneti, pentru ca cei de la "Ziua" dau de asta data date precise privind "acordarea de inlesniri la plata pentru obligatii bugetarei si esalonarea sumei de peste trei miliarde pe o perioada de patru ani si jumătate.

Cei de la "Ziua" prezinta ca pe o frauda sau ca pe o forma de favoritism un lucru care s-a petrecut in cel mai strict cadru legal si din care statul a avut de cistigat in final sume importante. Un control al Curtii de Conturi realizat in Ministerul Finantelor, asa dupa cum mentioneaza cei de la "Ziua", facut la jumatatea perioadei de esalonare, in 2002 - atentie, sub noua guvernare PSD! -, a constatat perfecta legalitate a esalonarii.

Domnule Teodorescu, esalonarea (sau reesalonarea) unei datorii la buget nu reprezinta nimic rusinos. Aplicata corect, ea nu este o "pomana" pe care statul o face cuiva prin relatii si pile, ci reprezinta un mod de a ajuta o intreprindere sa depaseasca un moment de dificultate, statul percependu-i majorari de intirziere si asigurandu-si in continuare existenta unui platitor de impozite. Ea nu se face prin favoruri si la mica intelegere, ci in virtutea unei dispozitii legale, in cazul de fata in baza OG nr. 11/1996, asadar a unei ordonante din perioada guvernarii PDSR care a functionat si pe timpul guvernarii Coalitiei. Humanitas a solicitat aceasta esalonare datorita unei lipse temporare de lichiditati si intr-un moment dificil pentru intreaga economie romaneasca.

Imi amintesc, intr-adevar, ca anii 1999-2000 au fost marcati de blocaje financiare in lant, de variatii bruste ale cursului valutar, de imposibilitatea imprumuturilor bancare.

Tocmai de aceea guvernul de atunci a dat in continuare curs acelei dispozitii legale care permitea esalonarea datoriilor acumulate de societatile comerciale catre bugetul de stat, calculandu-se, cum era firesc, si majorari de intirziere. De legea respectiva au beneficiat mii de societati, cu datorii infinit mai mari, Humanitas fiind doar una dintre ele.

Iar ca statul a avut de cistigat acordind aceasta esalonare se vede din tot ce a urmat. Esalonarea a fost platita impecabil de catre Editura Humanitas, iar pentru suma de mai sus ea a platit in luna mai 2005 majorari de intirziere in valoare totala de 3.145.467.646 (aproximativ 87.000 de euro). Bineinteles, intre timp, in perioada cursa de la momentul esalonarii pina in prezent (perioada 2000-2006), Grupul Humanitas si-a platit impozitele catre bugetul de stat in valoare - si aici va rog sa fiti atenti! - de 13.966.386 de lei sau de 4.133.021 de euro (patru milioane o suta treizeci si trei de mii de euro). Din aceasta suma globala, suma de 889.384 de euro reprezinta impozitul pe profit, suma de 172.428 reprezinta TVA de plata, suma de 816.631 reprezinta impozitul pe venitul persoanelor fizice, suma de 1.908.929 reprezinta contributiile salariale (CAS, sanatate, somaj, altele decit impozitul pe venitul din salarii), iar suma de 345.649 reprezinta alte impozite si taxe (impozit pe redevente, fonduri speciale etc.).

Am sa va spun, in comparatie, si care au fost profiturile nete in perioada 2000-2006, amintindu-va ca actionarii Humanitas au inceput sa-si ridice dividende abia din 2005, dupa ce esalonarea a fost lichidata, pina atunci profitul raminind la dispozitia societatilor pentru dezvoltare. Asadar, profitul cumulat net in aceasta perioada a fost de 6.751.179 de lei, adica de 2.037.938 de euro. Concluzia: in perioada 2000-2006, statul a cistigat prin impozite patru milioane de euro fata de cele doua milioane de euro profit Humanitas, adica de doua ori mai mult decit societatea insasi.

Sa mai spun, in trecut, ca Grupul Humanitas a creat peste 200 de locuri de munca.

Puteti sa sintetizati toate astea pentru un nespecialist intr-ale contabilitatii?

Incert: 1) esalonarea a fost facuta pe baza unei legi de care au beneficiat mii de firme; 2) a fost platita integral si la timp, dobinda inclusiv; 3) a asigurat statului roman in continuare existenta unui contribuabil serios si important; 4) nu in ultimul rind, a permis Editurii Humanitas sa depaseasca o lipsa temporara de lichiditati si sa-si exercite in continuare vocatia culturala de exceptie in beneficiul societatii romanesti.

Site-ul Ministerului Finantelor, citit cu incompetenta sau rea-credinta

Cum e cu site-ul Ministerului Finantelor pe care se spune ca doua dintre societatile Humanitas au actualizat datorii si, ca atare, urmeaza sa se inceapa "executarea silitai?

Cifrele la care trimit articolul din "Ziua" sint preluate, intr-adevar, de pe site-ul Ministerului Finantelor, din tabelul Obligatii restante la bugetul de stat. Iata ce putem citi pe site: in dreptul librariilor Humanitas este trecuta ca datorie catre bugetul de stat cifra de 7.657 de lei (2.255 de euro), compusa din 1.882 de lei impozite si taxe, suma de fapt virata la bugetul de stat, dar eronat inregistrata in conturile Trezoreriei statului, si 5.775 de lei dobinzi si penalitati de orice fel. In ce priveste Humanitas Educational, in dreptul aceleiasi rubrici este trecuta cifra 0. Asadar, nu putem vorbi, dupa cum fac cei de la "Ziua", despre o datorie de 726.808 de lei (aproximativ 210.000 de euro) in dreptul Librariilor Humanitas SA, si nici despre o datorie de 76.186 (aproximativ 22.000 de euro) in dreptul site-ului Humanitas Educational. Pur si simplu, autorii articolului nu au citit pina la capat tabelul si au confundat, chipurile, rubrica in care e specificat totalul obligatiilor de plata declarate de societate pe o anumita perioada, cu datoriile restante catre bugetul de stat. Tot tapajul pe care il fac este bazat pe o regretabila incompetenta financiara sau pe rea-credinta.

Pe de alta parte, site-ul Ministerului Finantelor nu este o sursa infailibila de informatie. El contine adeseori inexactitati, cauzate de inerente greseli umane, de care se pot plinge si alte mii de firme care apar pe acelasi site cu specificatia "a inceput executarea silitai. Pare neverosimil, dar asa e. De altfel, Ministerul Finantelor, prevazind astfel de situatii, in OG nr. 92 din 2003 privind Codul de procedura fiscala, capitolul II, Stingerea creantelor fiscale prin plata, compensare si restituire, scrie in mod explicit ca, daca dintr-o eroare de inregistrare la Trezoreria statului, contribuabilul apare cu datorii catre bugetul de stat, Trezoreria va corecta eroarea de inregistrare. In concluzie, cele doua societati nu au nici un leu datorie la bugetul de stat.

Humanitas este cel mai frumos dar pe care l-am facut celor din jur

Ce-ar mai fi de spus la capatul acestei parade de cifre si explicatii?

Esentialul. Nu vedeti ca dintre cele mai frumoase lucruri pe care le-am facut am ajuns sa dau socoteala ca un pungas? Oamenii astia minjesc tot ce e curat la noi, pina si ideea de libertate a presei. Ani in sir, dupa 1990, in tara asta "a citii insemna Humanitas. Cartile scoase de noi in primii cinci-ase ani, cind celelalte mari edituri de azi nu devenisera vizibile sau inca nu existau, au fost cele mai importante semne ale schimbarii in Romania. Bucuria spirituala a acesti tari si hrana spirituala esentiala le-au fost oferite, atunci, la inceput, de Humanitas. O generatie intreaga a crescut cu cartile acestei institutii despre care ajung sa aflu acum ca "a parazitat interesul general. Si eu care sperasem, "dindu-mi sufletul", sa ofer unei societati imbolnavite cel mai minunat leac de suflet: cartea cindva interzisa, cartea, acum, libera. Eu cred ca Humanitas este cel mai frumos dar pe care l-am putut face, in toti acesti ani, celor din jurul meu. Iar valoarea unui dar nu se cintareste in cifre si esalonari decit daca vrei sa-l murdaresti si sa le intuneci, celor care l-au primit, bucuria darului. Asta a incercat echipa de la "Ziua". Dar vorba dlui Cartianu de la "Evenimentul zilei": pe mine ma spala, de murdariile cu care m-au improscat, prima ploaie. Pe ei, nici toate oceanele nu le muncii.

Campania dusa impotriva dvs. a sturnit numeroase reactii de solidaritate. V-au fost cititori personalii ale viziilor, figuri de prim-plan de solidaritate, cititori de pe forumurile viziilor.

Da, am primit nenumarate semne de simpatie si le multumesc tuturor celor care mi le-au dat, unele, cum imi scria cineva, "semne de simpatie cu familia si cu tot bugetul de prietenii. E important sa nu te simti singur in asemenea momente - cum sa le spun? - de abjectie sociala. Metodele folosite de cei de la "Ziua" se bucura, desigur, de o lunga verificare si ele sint aplicate de oameni scolliti in domeniu. Numai ca scena sociala pe care le practica nu mai e aceeaasi. Chiar daca au mimat ideea de "discutie deschisa si de "polemica" (de parca poti sa scoti un om la bursa de valori a opiniei publice, indemnind lumea cind sa-l scuiepe, cind sa-l aplaude), oricine a inteles ca la mijloc nu e decit o rafuiala executata cu cele mai ordinare mijloace. Cred ca nu si-au facut decit rau. In curind vor ajunge, asemenea celor de la "Romania Mare", sa se cisteasca intre ei.

Interviu realizat de Cristian Teodorescu